

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 6 listopada 2012 roku pełnomocnik powódki R. A. wnosił o :

- stwierdzenie nieważności umowy pożyczki zawartej w czerwcu 1994 r. pomiędzy R. A. i S. M. w części, w której zastrzega ona odsetki umowne w wysokości 30% miesięcznie
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z kosztem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W piśmie z dnia 3.02. 2014 roku pełnomocnik powódki R. A. sprecyzował żądania pozwu w ten sposób, że:

- wnosił o stwierdzenie postanowień umowy pożyczki zawartej pomiędzy powódką oraz poprzednikiem prawnym pozwanego zastrzegającej odsetki ponad wysokość odsetek ustawowych od dnia zawarcia umowy do dnia 20.02.2006 roku oraz ponad wysokość odsetek maksymalnych od dnia 21.02.2006 roku do dnia wyrokowania tj. ponad kwotę 7011,73 zł / liczoną od dnia wymagalności do dnia wniesienia pozwu/ jako rażąco wygórowanych, za nieważne w takiej części, w jakiej – w okolicznościach sprawy – zasady współżycia społecznego ograniczają zasadę swobody umów (art. 353¹ w związku z art. 58 § 2 i 3 kc).

Pełnomocnik powódki podnosił w piśmie, że umowa pożyczki zawarta w czerwcu 1994 roku zastrzegła odsetki umowne w wysokości 30% miesięcznie w przypadku opóźnienia zwrotu (360 % w skali roku), w ocenie powódki, o czym było w uzasadnieniu pozwu, takie zastrzeżenie umowne winno być uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Zastrzeżenie w umowie pożyczki między osobami fizycznymi odsetek w wysokości nadmiernej nie mającej uzasadnienia ani w wysokości inflacji ani w zyskach osiągniętych w ramach normalnej, rzetelnie prowadzonej działalności gospodarczej jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Takie stanowisko zajmował Sąd Najwyższy, jeszcze pod rządami kodeksu cywilnego sprzed nowelizacji, która weszła w życie 20.02.2006 roku.

Pełnomocnik powódki zaznaczył, iż w przytoczonym orzeczeniu Sąd Najwyższy zawarł także dalej idącą wskazówkę interpretacyjną, z której wynika, iż postanowienia umów zastrzegające nadmierne odsetki nie stają się nieważne w całości, a jedynie co do nadwyżki. Nadwyżkę zaś, stosownie do treści art. 359 §2 §2¹ §2³ kc stanowią odsetki przerastające wysokość odsetek ustawowych. Nieważność postanowienia umowy w przedmiocie wysokości odsetek wywołuje bowiem taki skutek, jak gdyby wysokość ta nie była w inny sposób oznaczona. Dotyczy to zarówno wynagrodzenia za wskazany w umowie okres korzystania z pożyczonych pieniędzy jak i odszkodowania z tytułu opóźnienia zwrotu tych pieniędzy.

Powódka w pełni popiera ten kierunek wykładni, który zresztą, także po wejściu zmian prawa cywilnego w 2006 roku zachował swą aktualność. Kolejne orzeczenia z lat późniejszych nawiązują do tego kierunku wykładni i są aktualne także i dzisiaj.

„ Nawet jeśli kontrola prawidłowości postanowień umownych o wysokości odsetek oparta została na słusznym założeniu, że – chociaż w czasie zawierania umowy nie obowiązywały przepisy ograniczające maksymalną stopę odsetkową, a przepis przejściowy (ert.50 ustawy z 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. nr. 157, poz. 1316) nakazywał stosować nowe przepisy do czynności prawnych dokonanych po wejściu w życie ustawy, to treść nowego art. 359§2¹ kc może stanowić przesłankę dokonywanej w toku procesu oceny, czy w konkretne odsetki umowne mieściły się w dozwolonej stronom swobodzie kształtowania treści stosunku prawnego, czy też nie”.

W związku z pełną akceptacją w/w stanowiska Sądu Najwyższego

pełnomocnik powódki wnosił, iż przyjęć należy, że od dnia wymagalności tj. od dnia 11.08.1994 roku do dnia 20.02.2006 roku odsetki należne pozwanemu winny być równe odsetkom ustawowym, które wyniosły 4 743, 10 zł, a od dnia 20 lutego 2006 roku tj. momentu wejścia w życie przepisów kodeksu cywilnego dotyczących odsetek maksymalnych, zaległe odsetki w wysokości maksymalnej do dnia wniesienia pozwu odsetki wynoszą kwotę 2 268,63zł. Łącznie daje to kwotę 7 011, 73 zł.

W piśmie z dnia 24.03. 2014 roku pełnomocnik powoda wskazał, iż podstawą prawną dochodzonego roszczenia jest art. 840§1 pkt. 2 kpc w związku z art. 58§2 i3 kc i art. 353¹ kc, pozwany R. K. wnosił o oddalenie powództwa.

Sad ustalił następujący stan faktyczny

W czerwcu 1994 roku powódka R. A. zawarła ze S. M. umowę pożyczki. Na podstawie umowy S. M. pożyczył powódce kwotę w wysokości 1 450,00 zł. Jednocześnie strony umowy zastrzegły, iż za opóźnienia w jej zwrocie powódka zapłaci odsetki umowne w wysokości 30 % miesięcznie wartości pożyczki.

Jako zabezpieczenie terminowej i pełnej spłaty zadłużenia wynikającego z udzielonej pożyczki powódka (pożyczkobiorca) podpisała weksel gwarancyjny in blanco, który to weksel w przypadku niewykonania przez nią, któregokolwiek z postanowień umowy, pożyczkodawca miał prawo uzupełnić na kwotę odpowiadającą stanowi aktualnego zadłużenia pożyczkobiorcy względem pożyczkodawcy wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w w/w wysokości, tj. 30% miesięcznie. Poręczycielami weksla byli mąż powódki I. A. (zmarł w 2002 roku) oraz jego kolega K. B..

(dowód - kserokopia deklaracji wekslowej k- 159 – verte)

Powódka nie spłaciła pożyczki w umówionym terminie. Postanowieniem Sadu Rejonowego w Łodzi z dnia 28 lipca 1994 r. za sygn. akt: V Ns II 1435/94 weksel nabyły córki pożyczkodawcy A. K. oraz D. M..

(dowód - uwierzytelniona kserokopia postanowienia Sądu Rejonowego w Łodzi II Wydział Cywilny z dnia 12 czerwca 1996r. w sprawie o sygn. akt II Co 121/96, k- 13-15, okoliczność bezsporna).

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 21 września 1995r. wydanym w sprawie o sygn. akt II Nc 208/95 Sąd Rejonowy w Łodzi nakazał pozwanym R. A., K. B. i I. A., aby zapłacili solidarnie z powódką A. K. i D. M. kwotę 1 450,00 zł z odsetkami w wysokości 30% miesięcznie od dnia 11 sierpnia 1994r. do dnia zapłaty razem z kosztami sądowymi w kwocie 29,00zł. Nakaz zapłaty uprawomocnił się.

(dowód - uwierzytelniona kopia w/w nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym k- 16, oryginał nakazu zapłaty k- 195).

Dotychczasowi wierzyciele A. K. i D. M. przenieśli wierzytelność z powołanego wyżej weksla a opisanej nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w Łodzi z dnia 21 września 1995r. w sprawie sygn. akt II Nc 208/95 w całości na rzecz pozwanego R. K..

(dowód - kserokopia deklaracji wekslowej k- 159- verte)

Postanowieniem z dnia 12 czerwca 1996r. wydanym w sprawie o sygn. akt II Co 121/96, Sąd Rejonowy w Łodzi II Wydział Cywilny – uwzględniając wniosek pozwanego R. K. – nadał klauzule wykonalności w/w prawomocnemu nakazowi zapłaty na jego rzecz.

(dowód - uwierzytelniona kserokopia postanowienia Sądu Rejonowego w Łodzi II Wydział Cywilny z dnia 12 czerwca 1996 r. w sprawie o sygn. akt II Co 121/96 , k- 13-17, oryginały postanowienia i nakazu zapłaty k- 195).

W celu dochodzenia należności objętej tytułem wykonawczym pozwany wystąpił z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego; obecnie toczy się przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim S. S., za sygn. akt KM 1042/10.

(dowód - informacja Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim S. S. k- 194)

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny i niekwestionowany przez strony.

Sąd zważył co następuje

Zgodnie z art. 840 kpc :

Dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

- 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;
- 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;
- 3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Jeżeli podstawą egzekucji jest tytuł pochodzący od organu administracyjnego, do stwierdzenia, że zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane, powołany jest organ, od którego tytuł pochodzi.

Druga podstawa powództwa uregulowana w § 1 pkt 2 jest najszersza i należy do najczęściej wykorzystywanych. Zachodzi ona, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego, a gdy tytułem tym jest orzeczenie sądowe - po zamknięciu rozprawy, nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Chodzi zatem o zdarzenia materialnoprawne, z którymi łączy się powstanie, zmiana albo wygaśnięcie stosunku cywilnoprawnego. Doktryna i judykatura zgodnie zaliczają do takich zdarzeń czynności prawne, jak i zdarzenia niezależne od woli stron, np. przedawnienie roszczenia, w pewnych sytuacjach także wydanie orzeczenia sądowego zmieniającego istniejący stan prawny (zob. uwagi w Nb 15). W wypadku omawianej podstawy również doszło, mocą ustawy z 2.7.2004 r. nowelizującej Kodeks, do rozbudowania okoliczności ją tworzących. Wskazano w szczególności sposób zarzut spełnienia świadczenia jako podstawę powództwa, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. Jest to zabieg zbędny, ponieważ wykonanie świadczenia stanowi zdarzenie, z którym prawo materialne łączy wygaśnięcie zobowiązania. Z drugiej strony budzi zastrzeżenia sposób doprecyzowania wspomnianej podstawy powództwa. Gramatyczna wykładnia przepisu w części znowelizowanej może prowadzić do wniosku, że zarzut wykonania zobowiązania stanowi skuteczną podstawę powództwa opozycyjnego w każdym wypadku, gdy nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie, także wówczas, gdy dłużnik bez usprawiedliwionej przyczyny zaniechał jego podniesienia w postępowaniu rozpoznawczym. Wniosek taki wypada uznać za nieuprawniony, ponieważ nie daje się pogodzić z konsekwencjami materialnej prawomocności orzeczenia sądowego (art. 365 § 1). Jak podkreśla H. P. ([w:] Kodeks, t. 4, pod red. T. Erecińskiego, s. 279) ze względu na to, że art. 840 § 1 pkt 2 odnosi się tylko do zdarzeń powstałych po powstaniu tytułu egzekucyjnego, zarzut wykonania zobowiązania może dotyczyć tylko okresu po powstaniu tego tytułu, a gdy tytuł egzekucyjny stanowi orzeczenie sądowe - okresu po zamknięciu rozprawy (art. 316 § 1).

Takie stanowisko znalazło potwierdzenie w nowszym orzecznictwie. Sąd Najwyższy w uchw. z 21.7.2010 r. (III CZP 47/10, L.) stwierdził, że podstawą powództwa opozycyjnego przewidzianą w art. 840 § 1 pkt 2 in fine KPC jest nierozpoznanie przez sąd zarzutu spełnienia świadczenia, zgłoszonego przed zamknięciem rozprawy. W uzasadnieniu powyższej uchwały wyjaśniono, że przyczyna nierozpoznania wspomnianego zarzutu może być dwojaka. Po pierwsze może być następstwem przeoczenia sądu, a po drugie oceny, że jego rozpoznanie jest niedopuszczalne z przyczyny spóźnionego zgłoszenia, czyli z powodu tzw. prekluzji procesowej (art. 207 § 6 art. 493 § 1 i art. 503 § 1 KPC). Odnosi się to również do wypadków, kiedy rozpoznanie sprawy następuje na posiedzeniu niejawnym, np. przez wydanie nakazu zapłaty. Podstawą takiego powództwa nie może być natomiast twierdzenie dłużnika o spełnieniu świadczenia, jeżeli nie podnosił tego w postępowaniu rozpoznawczym, w tym nie skorzystał z prawa do wnoszenia środków odwoławczych lub innych środków zaskarżenia. Uściślenia tego poglądu dokonał Sąd Najwyższy w uchw. z 23.5.2012 r., III CZP 16/12, L., w której stwierdził, że oparcie powództwa przeciwegzekucyjnego na zarzucie spełnienia świadczenia (art. 840 § 1 pkt 2 KPC) jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy zarzut ten - ze względu na ustanowiony ustawą zakaz - nie mógł być rozpoznany w sprawie, w której wydano tytuł egzekucyjny. De lege lata chodzi o dyktowany postulat wzmożenia szybkości i skuteczności postępowania w niektórych rodzajach spraw zakaz korzystania z zarzutu potrącenia w okolicznościach przewidzianych w art. 493 § 3 lub art. 505 § 2 KPC, dokonanego przed zamknięciem rozprawy, albo o sytuację wspólnika spółki jawnej, przeciwko któremu nadano klauzulę wykonalności na podstawie art. 7781 KPC, jeżeli swoje zarzuty osobiste przeciwko wierzycielowi spółki (art. 35 KSH) opiera na zdarzeniach sprzed zamknięcia rozprawy. Zob. bliżej P. G., Zarzut spełnienia świadczenia jako podstawa powództwa opozycyjnego (art. 840 § 1 pkt 2 KPC) (...) 2011, Nr 4(5), s. 92 i n. oraz tenże, Wykładnia art. 840 § 1 pkt 2 in fine KPC, MoP 2012, Nr 23, s. (...) i n.

Mimo wspomnianych wcześniej niezbyt szczęśliwych zabiegów legislacyjnych zmierzających do kazuistycznego wymienienia podstaw powództwa opozycyjnego (zob. uwagi w Nb 11) podkreślić należy, że nie istnieje żaden zamknięty katalog zdarzeń, których nastąpienie po powstaniu tytułu egzekucyjnego dawałoby podstawę do wystąpienia z powództwem z art. 840 § 1 pkt 2 KPC. Ich uszczegółowienie należy pozostawić judykaturze i doktrynie. Według E. W. ([w:] Postępowanie zabezpieczające, pod red. M. Romanowskiej, s. 338) do omawianych zdarzeń należy zaliczyć zjawiska i stany świata zewnętrznego oraz objawy wewnętrznego życia stron, z którymi przepisy prawa materialnego łączą wygaśnięcie zobowiązań albo które powodują niemożność egzekwowania świadczeń wynikających z tytułu.

Do zdarzeń powodujących wygaśnięcie zobowiązania zalicza się:

1) wykonanie zobowiązania (art. 450 i n. KC), w tym również spełnienie świadczenia do rąk osoby nieuprawnionej do jego przyjęcia w zakresie, w jakim wierzyciel skorzystał ze świadczenia (art. 452 KC), oraz świadczenie do rąk osoby, która wykazała się pokwitowaniem wierzyciela (art. 464 KC). W orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowane jest stanowisko, że dłużnik traci prawo wytoczenia powództwa opozycyjnego z art. 840 KPC z chwilą wyegzekwowania przez wierzyciela świadczenia objętego tytułem wykonawczym (tak wyr. z 17.11.1988 r., I CR 255/88, L. oraz z 4.4.2002 r., I PKN 197/01, W.. 2002, Nr 12, s. 27). Stanowisko to odnosi się jednak do tych sytuacji, w których wierzyciel uzyskuje należne mu świadczenie w wyniku przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego. W takich wypadkach gaśnie wykonalność wykonanego w całości tytułu wykonawczego i tym samym nie jest możliwe jego ponowne egzekwowanie. Powództwo przeciwegzekucyjne skierowane jest na pozbawienie lub ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego i - co za tym idzie - może być realizowane tylko pod warunkiem, że istnieje możliwość wszczęcia na jego podstawie postępowania egzekucyjnego (zob. uwagi w Nb 2). Odmienne natomiast przedstawia się sytuacja, gdy wierzyciel zostaje zaspokojony poza postępowaniem egzekucyjnym, w drodze dobrowolnego spełnienia świadczenia przez dłużnika. W takich wypadkach nie gaśnie wykonalność tytułu wykonawczego i istnieje możliwość jego wykonania (wszczęcia postępowania egzekucyjnego). Żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności jest zatem dopuszczalne, a podstawę takiego żądania stanowi art. 840 § 1 pkt 2 KPC (wyr. SN z 4.11.2005 r., V CK 296/05, L.). Wykonanie w całości zobowiązania wynikającego z ugody, w której strony postanowiły, że świadczenie nią objęte stanowi również zaspokojenie roszczeń uwzględnionych wcześniej wyrokiem - w sytuacji gdy wierzyciel nie skorzystał z przewidzianego w ugodzie umownego prawa odstąpienia (art. 492 KC) - powoduje wygaśnięcie zobowiązania i może stanowić podstawę żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego obejmującego

ten wyrok (wyr. SN z 10.11.1999 r., I CKN 205/98, OSNC 2000, Nr 5, poz. 95 z glosą częściowo aprobującą A. S., Rej. 2000, Nr 9, s. 105). Zob. też wyr. SN z 17.1.1974 r., III CRN 377/73, OSNC 1975, Nr 4, poz. 60; do zdarzeń powodujących wygaśnięcie zobowiązania Sąd Najwyższy zaliczył zapłatę przez zakład ubezpieczeń - po powstaniu tytułu wykonawczego zobowiązującego go do spełnienia świadczenia odszkodowawczego o charakterze okresowym - kwoty pieniężnej odpowiadającej sumie gwarancyjnej ustalonej w umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (tak uchw. z 2.2.2011 r., III CZP 128/10, OSNC 2011, Nr 10, poz. 108 oraz P. G., Wyczerpanie sumy gwarancyjnej w ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej jako podstawa pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, MoP 2011, Nr 19, s. (...) - 1060); w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, którym zasądono pozwanemu odszkodowanie za rozwiązanie umowy o pracę z naruszeniem prawa oraz odprawę Sąd Najwyższy uznał, że w sytuacji gdy wpłacając pozwanemu zasądzoną należność dłużnik (pracodawca), pomniejszył ją o podatek, który odprowadził do urzędu skarbowego zobowiązanie pracodawcy wygasa. Wskazano również, że jeżeli mimo to, pracownik egzekwuje od pracodawcy kwotę "podatku", to w postępowaniu z powództwa przeciwegzekucyjnego pracodawcy nie zachodzi konieczność zawieszenia postępowania, gdy organ podatkowy w decyzji nie stwierdził nieprawidłowości w działaniu pracodawcy a pracownik nie wystąpił z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty podatku (por. wyr. z 28.6.2012 r., II PK 291/11, L.);

2) świadczenie w miejsce wykonania (datio in solutum - art. 453 KC), które powoduje wygaśnięcie zobowiązania z chwilą spełnienia przez dłużnika nowego świadczenia; szczególnym przypadkiem świadczenia zamiast wypełnienia jest przelew wierzytelności w miejsce spełnienia (cessio in solutum);

3) trwała i nieprzemijająca niemożliwość świadczenia będąca skutkiem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności (art. 475 KC);

4) potrącenie (art. 498 i n. KC), które jako zdarzenie powodujące wygaśnięcie zobowiązania, a tym samym jako podstawa powództwa opozycyjnego było kwestią sporną w literaturze. Nie budziła wątpliwości dopuszczalność oparcia powództwa przewidzianego w komentowanym artykule na zarzucie potrącenia, jeżeli dotyczył on wierzytelności dłużnika powstałej po wydaniu orzeczenia sądowego stanowiącego tytuł egzekucyjny. Kontrowersje wywoływało natomiast zagadnienie dopuszczalności potrącenia wierzytelności powstałej przed powstaniem tytułu egzekucyjnego, jeżeli zarzut w tym przedmiocie mógł zostać zgłoszony w postępowaniu rozpoznawczym (por. W. Siedlecki, [w:] Kodeks, t. II, pod red. Z. Resicha, W. Siedleckiego, s. 1153; E. Wengerek, [w:] Postępowanie zabezpieczające, pod red. M. Romanowskiej, s. 340-341). W judykaturze prezentowana była linia ustosunkowująca się pozytywnie do wyżej przedstawionego zagadnienia. Jej uwiaryściwieniem jest uchw. SN z 14.10.1993 r. (III CZP 141/93, OSNC 1994, Nr 5, poz. 102), w której przyjęto, że podstawą powództwa z art. 840 § 1 pkt 2 KPC może być potrącenie, pomimo że powód mógł zgłosić zarzut potrącenia w postępowaniu rozpoznawczym. W uzasadnieniu tej uchwały wskazano, że wspomniana linia orzecznictwa została zaakceptowana przez autorów, którzy opracowali instytucję potrącenia w sposób całościowy, tj. w aspekcie prawa materialnego i procesowego, oraz że odmienne od zaprezentowanego stanowisko prowadziłoby do przyjęcia, bez dostatecznej motywacji, iż komentowany przepis ma na uwadze jakieś szczególne, a nie wszystkie sposoby wygaśnięcia zobowiązania. Powyższy argument należy podkreślić stwierdzeniem, że przepisy prawa nie ograniczają dłużnika w rozporządzaniu swoją wierzytelnością w stosunku do wierzyciela. W konsekwencji może on zgłosić zarzut potrącenia w każdym czasie. W wyr. z 27.9.2005 r. (V CK 183/05, B. (...), Nr 2, poz. 8) SN przyjął, że oświadczenie dłużnika o potrąceniu wierzytelności objętej prawomocnym orzeczeniem sądowym, z wierzytelności objętej innym orzeczeniem sądowym, złożone po zamknięciu rozprawy w postępowaniu, w którym je wydano, lub po powstaniu tytułu wykonawczego, stanowi zdarzenie, o którym mowa w art. 840 § 1 pkt 2;

5) odnowienie (art. 506 KC);

6) zwolnienie dłużnika z długu przez wierzyciela (art. 508 KC), również w sytuacji, gdy w postępowaniu rozpoznawczym, w wyniku którego powstał tytuł egzekucyjny, sąd uznał za niedopuszczalne zrzeczenie się roszczenia przez wierzyciela z uwagi na stwierdzenie przesłanek z art. 203 § 4 KPC;

7) zmiana wierzyciela (art. 509 i n. KC) i przejęcie długu (art. 519 i n. KC); w wyr. SN z 21.10.1999 r. (I CKN 111/99, OSNC 2000, Nr 4, poz. 82 z glosą aprobowaną A. Szpunara, Rej. 2000, Nr 12, s. 104) podkreślono, że w procesie wytoczonym na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 KPC i opartym na twierdzeniu, iż nastąpiła zmiana wierzyciela, dopuszczalne jest powoływanie się przez powoda (dłużnika) na okoliczności, które dotyczą stosunków prawnych zachodzących między cedentem (wierzycielem) a cesjonariuszem, jeśli przyjęty w umowie o przelew wierzytelności (w celu jej ściągnięcia) warunek rozwiązujący ziścił się i wskutek tego doszło do zwrotnej cesji wierzytelności oraz utraty przez cesjonariusza pozycji wierzyciela;

8) wydanie wyroku na korzyść jednego z dłużników solidarnych w następstwie uwzględnienia zarzutu wspólnego wszystkim dłużnikom solidarnym (art. 375 § 2 KC). Wyrok taki wywiera względem dłużników solidarnych, którzy nie brali udziału w procesie, skutek materialnoprawny, taki jakby zobowiązanie wobec nich wygasło (uchw. SN(7) z 26.8.1965 r., III CO 9/65, OSNC 1967, Nr 3, poz. 42 z glosą E. Wengerka, OSPiKA 1968, Nr 6, poz. 114; zob. też uzasadnienie orz. SN: wyr. z 11.12.2008 r., II CSK 272/08, OSNC 2009, Nr 3, poz. 81; post. z 23.3.2006 r., II CZ 17/06, Legalis) oraz wyr. SN z 28.1.2010 r., I CSK 249/09, OSNC 2010, Nr 9, poz. 124;

9) wejście w życie nowych przepisów prawa, jeżeli nowy przepis stwierdza wygaśnięcie wcześniej ustalonego zobowiązania, chyba że z mocy tych przepisów postępowanie egzekucyjne ma być umorzone (por. wyr. SN z 11.10.1972 r., II CR 385/72, L.). Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 1972-10-11, II CR 385/72 „Wejście w życie nowych przepisów prawnych, w świetle których inaczej zostały unormowane sporne zagadnienia rozstrzygnięte prawomocnym tytułem wykonawczym nie jest w rozumieniu art. 840 par. 1 pkt 2 KPC zdarzeniem uzasadniającym pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, chyba że nowy przepis wyraźnie stwierdza wygaśnięcie wcześniej ustalonych zobowiązań.

Także zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2007-12-06, IV CSK 320/07 „Kontrola prawidłowości postanowień umownych o wysokości odsetek oparta została na słusznym założeniu, że - chociaż w czasie zawierania umowy nie obowiązywały przepisy ograniczające maksymalną stopę odsetkową, a przepis przejściowy (art. 5 ustawy z 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 157, poz. 1316), nakazywał stosować nowe przepisy do czynności prawnych dokonanych po wejściu w życie ustawy - treść nowego art. 359 § 2 KC może stanowić przesłankę dokonywanej w toku procesu oceny, czy konkretne odsetki umowne mieściły się w dozwolonej stronom swobodzie kształtowania treści stosunku prawnego, czy też nie.”

Sąd Najwyższy przyjął, że przy ocenie prawidłowości postanowień zawartej umowy decydujący jest stan prawny i okoliczności faktyczne istniejące w momencie jej zawierania. W tym wypadku istotą problemu jest bowiem, czy konkretne postanowienia w ogóle mogły zostać w tej umowie zawarte, a zatem czy mogły zaistnieć wraz z powstaniem stosunku umownego. Późniejsze zmiany stanu prawnego i innych okoliczności, w jakich umowa była realizowana, podlegałyby już bowiem ocenie nie w kategoriach swobody kontraktowania (art. 3531 KC) ani też dopuszczalnych granic treści czynności prawnej (art. 58 KC) lecz pod kątem zgodności wykonywania umowy z zasadami współzycia społecznego (art. 5 KC). Wzajemny stosunek między tymi normami Sąd Najwyższy wyjaśnił w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 stycznia 2003 r. (II CKN 1097/00, OSNC 2004/4/55).

Ewentualne nadużycie prawa przy wykonywaniu umowy nie mogłoby zaś uzasadniać powództwa opozycyjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27 stycznia 1999 r., II CKN 151/98, OSNC 1999/7-8/134).

Kontrola prawidłowości postanowień umownych o wysokości odsetek oparta została na słusznym założeniu, że - chociaż w czasie zawierania umowy nie obowiązywały przepisy ograniczające maksymalną stopę odsetkową, a przepis przejściowy (art. 5) ustawy z 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 157, poz. 1316) nakazywał stosować nowe przepisy do czynności prawnych dokonanych po wejściu w życie ustawy - treść nowego art. 359 § 21 KC może stanowić przesłankę dokonywanej w toku procesu oceny, czy konkretne odsetki umowne mieściły się w dozwolonej stronom swobodzie kształtowania treści stosunku prawnego, czy też nie. Taki kierunek interpretacji wskazał także Sąd Najwyższy w niepublikowanym wyroku z dnia 4 listopada 2005 r. (V CK 162/05). Oczywiście jest, że będzie to jedynie jedna ze wskazówek, podlegająca ocenie na tle całokształtu postanowień

umownych, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd II instancji, (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 czerwca 2005 r., II CK 742/04) .

Dyskusyjne jest natomiast, czy w ramach powództwa wytoczonego na podstawie z art. 840 § 1 pkt 3 KPC powódka mogła podnieść zarzuty oparte na kwestionowaniu ważności postanowień umownych, co do których nie było żadnych przeszkód, by podniósł je dłużnik w toku sporu, w którym wydany został tytuł wykonawczy obejmujący sporne odsetki. Cytowany przepis pozwala małżonkowi skorzystać z zarzutów z własnego prawa oraz z zarzutów, których nie mógł wcześniej podnieść jego małżonek. Tymczasem niewątpliwie dłużnik mógł być podnieść zarzut zastrzeżenia nadmiernych odsetek, gdyby wdał się w spór, czego jednak nie uczynił.

W świetle powyższych rozważań Sądu Najwyższego i stanowiska judykatury Sąd uznał , iż powódce nie przysługuje roszczenie z art. 840 § 1 pkt 2 kpc o pozbawienie tytułu prawnego wykonalności z uwagi na zmianę treści art. 359 §2 §2¹ §2³ kc po wydaniu prawomocnego nakazu zapłaty w szczególności , że uprzednio nie podnosiła w toku postępowania zarzutów objętych pozwem w niniejszej sprawie ani też nie powoływała się na art. 5 kc mimo takiej możliwości prawem przewidzianej .

Z tych względów Sąd orzekł jak w sentencji .